

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYilvtár pótlására 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfolyósító:
STRAUSZ SÁNDOR.

Pártoljuk a magyar fürdőket!

írta: Dr. Vámosy Zoltán egyet. rendk. tanár.

Az első tavaszi napsgúgárral, az első rügytakadással felcsillan e természeti kincsekkel megáldott hazánknak minden fiában a remény: mit hoz az ujesztendő, boldogulást vagy csalódást rejti e magában az életet adó nyár? S a rónaság bársonyos zöld leple, a virággal ékes fák tüneményes ígérete közt féltéken huzódik meg gyöngye reménykedéssel vagy másfélszáz magyar fürdő, szorgos munkával készülődve arra, hogy mire a természet pompáját teljesen kifejti, ők is készen legyenek a vendéglátalom befogadására.

Szegény magyar fürdők! Hány ily tavaszébredést értek már meg bizó sejtésekkel és nem tudtátok még azt sem elérni, hogy az ország népe tudomást vegyen létezésükről s észrevegye azt, hogy a zöld mező s a rengő aranylalások mellett is részesei vagytok a haza boldogulásának.

Pedig milyen jövő virradna ránk, ha hazánk nagyjai és munkásai is meglátnák egyszer azt a kincset, ami az ország fürdőiben és forrásaiban rejlik és megragadná azt és cselekednének érdekében úgy, mint a hogy hazafiás önzésük alapján naggyá lett nemzetek lenni szoktak.

Hogy még így is, ily mostoha viszonyok között is, mit jelent egy fürdővendé az ország gazdasági mérlegében, azt a következő elég szerény és realis állagszámítás mutatja. 1911-ben aránylag jó idényünk volt és ha-

zánk fürdőit 175.957 belföldi, 19.404 külföldi állandó vendég, ezenfelül 147.987 fu-
lúvendég (3 napnál tovább nem időző) ke-
reste fel, tehát összesen 323.944. Ugyane-
kor körülbelül ugyanennyi magyar fürdő-
vendég lehetett csupán az ausztriai fürdő-
helyeken, mert 1907-ben 202.533 többnyire
állandó magyar vendéget tudunk az osztrák
fürdőhelyekből összeszedni. Már most felté-
telezve, hogy minden állandó vendég lakásra,
ellátásra, orvosra, fürdőre és szórakozásra
naponta 10 koronát költ 30 napon át, a fu-
lúvendégeket számítsuk csak fejenként 10
koronával, az összes vendégek oda- és vissza-
utazását fejenként 20 koronával, postafor-
galmukat 2 koronával, teheráruforgalmukat,
főleg a kereskedők növekedett áruforgalmát
beleértve, fejenként 10 koronával, összesen
70.454.378 K-ra rög az az összeg, melyet
a fürdőzők a forgalom fluktuációjába bele-
vittek.

E hatalmas összeg itthon forog meg,
terjesztve a jólétet és kulturát — mert hi-
szem a kettő együtt jár — éppen többnyire
oly vidékeken, ahol a föld nem nagylelkű
és a nép szegény és elmaradott. Hogy en-
nek csak 7%-a csörgedez idegen országok-
ból felénk, annak felerészben megmásítha-
lan okai vannak, minthogy messze esünk a
Nyugattól, a nagy turistaforgalomtól, hogy
nyelvünket nem értik; de jórésztben tehel-
nének is róla, ha volna a verseny felvevő-
séhez vágott dohánynak s ha nem a finy-
nyás nyugateurópaiak lennők, hanem az éb-
redő keletre vetnék magukat fürdőink.

De ha e 7%-kal szembeállítjuk azt az
összeget, amit honfitársaink künn fürdőznek
el, egyenesen meg kell, hogy döbbenjünk.
Hiszen vannak itt is mentő és sokat meg-
magyarázó motívumok: az idegenbejárás és
látni, tapasztalni vágyás, nyelvgyakorlás, itt-
hon el nem érhető gyógyászati szükséglet: de ez
a pazarlást egy ilyen szegény ország népe-
nek életében semmi sem magyarázza meg,
csak átokszerű bizalmatlansága saját értékei-
ben, kishitűsége nemzeti jövőjében, melyért
áldozatot hozni nem tud. Hiszen csak az
1907-ben a külföld egy országába kiszórt
milliók már passzivra billentek mérlegünkbe,
ha meggondoljuk, hogy éppen módosabb
honfitársaink tették ki azt a több, mint
200.000 ausztriai fürdővendéget!

Honnan várják hát a magyar fürdők a
pártolást, a segítséget? Csakis onnan, ahol
ez ország és e nép minden baját és javát
meglátni és intézni kell: a kormánytól és
törvényhozástól, melynek kötelessége volna
jó közigazgatással, kellő kedvezményekkel,
a hitelképesség megteremtésével a fürdők
vállalkozási kedvét, befogadó képességét nö-
velni úgy, mint ahogy gondja van iparunk
és mezőgazdaságunk szerintünk is helyes is-
tápolására s ahogy azt a nyugati államok
már évszázadok óta megcselekszik.

De még e sokat áhított segély, a für-
dőügy országos rendezése sem elég s magá-
ban mit sem ér az orvosok lelkes segítsége
és hazafiás kötelességteljesítése nélkül. Küld-
jék betegeiket magyar fürdőbe. Hiszen már
majdnem minden bajra jó, sőt jobb forrást

Elegia.

írta: Zombory Gyula.

Itt fekszem a fűben hanyatt,
Itt a Tisza partja alatt,
Tekintetem az égen jár,
Akár csak egy szálló madár.

Nézegetem a felhőket,
Ahogy száz alakot öltnek
S aztán mennék messze, messze,
Isten tudja hová, merre?

Ugy szeretnék velük menni,
Ugy szeretnék felhő lenni,
Akkor én is néha napjám
Magamat jól kisorhatnám.

Mert a szívem búval teli,
Csoda, hogy bírja, viseli —
Oh bár most is megszakadna,
S Tisza partja betakarna.

Legenda a MANIN alul.

írta: Balázs József.

Ott, hol a Vág folyó érinti Vágpodrágy várát,
egy keskeny út vezet fel a vár fokára. Az út men-
tén, közel a várhegy aljához, egy kőszobor áll.
Nem művészi kéz faragta, hanem a természet év-
ezredes alkotása.

Ha a kőmonstrumot közelebbről nézzük, ha-
tározott emberi alakot tudunk megállapítani rajta,
melyen különösen a fej emberi lényt ábrázol.

Egy leányfejet, melyhez évszázadok óta egy
legenda fűződik, mely ma is él ott fent Trencsén
megyében a nép ajkán.

A történet a 16. század elejéről való, midőn
a mohácsi mezőn pusztult a magyar hadsereg java.
Abban az időben harcba hívták a magyar
várurakat. A királyi meghívó levél Vágpodrágy
várába is megjött s elszóltatta az akkori várur
daliás fiát, Balassa Gézát, 20 kövívitézzel.

A fiatal várur harcra vággyal és lángoló ha-
zaszeretettel indult a csatába.

Ugyanakkor Szulyovár ura, Szulyovszky is

indult Mohács alá, ki Balassákkal távoli rokon-
ságban volt s özvegyember léteire, egyetlen leányát,
Ilonkát, az öreg Balassa párra bízta addig, míg
visszatért a háborúból.

A két fiatal régóta szerette egymást és szü-
löik egyetlen vágya az volt, hogy a két fiatal lélek
valamikor egymásé lehessen.

Sokat jártak, bolyongtak a Manin hegy ha-
sadékaiiban s tiszta, mély szerelem fűzte össze a
két nemes lelkét.

A két csapat együtt indult el, hogy Tren-
csénben csatlakozzék a többi megyebeli csapatok-
hoz, honnan együtt a király zászlója alá vonultak.
Az elindulás előtti napon már együtt volt a
két család Vágpodrágyon.

A fiatalok este a vár folyosójára vonultak
és némán nézték a vár alatt gyorsan hömpölygő
Vág vizét. Nem volt szavuk, mindkettőt a bizony-
talan visszatérés érzete gyötörte.

Végre megszóltat az ifju:
»És ha ott maradok a vérmezőn angyalom?«
A leány könnyes szemmel nézett az ifjura s
csak ezeket mondta:

ELŐNYÖS

butorvásárlást ajánl - SZÉKELY VILMOS butortelepe (volt Fialovits-féle üzlet) - NAGYKANIZSA, Fű-út 8. szám (Bazár-épület)

Nagy választék: MÁLÓ, EBÉDLŐ, SZALON URI SZOBÁKBAN, VAS- és RÉZBUTO-
ROKBAN, saját készítményű ANGOL BŐR- és bármilyen KÁRPITOS munkákban.
! MODERN HALÓSZOBÁK TOILETTEL 400 KORONÁTÓL FELJEBB!
A nagyerdemű közönség szíves pártfogását kéri SZÉKELY VILMOS Nagykanizsa.

és fürdőt találni itthon, mint külföldön, sőt annyi fürdőnk van, hogy a szerény, a községes és nagygényű páciens tetszése szerint válogathat magának alkalmas fürdőt és életmódot a sok közül.

Az orvosok pártfogásának a legcsekélyebb fokozódása sokat jelent a fürdők és az ország gazdasági életében. Ha hazánk 5000 orvosa az idén csak egy-egy beteggel többet irányít magyar fürdőbe, az, csak egy kisérő személyt véve hozzá, 10.000-rel szaporítaná az állandó vendégek számát, 3 millióval növelné a fürdők, $\frac{1}{2}$ millióval közlekedési intézményeink forgalmát!

Erre a segítségre, az orvosok pártolására számítanak most és mindenkor is a magyar fürdők, mert hiszen eddig is csak ennek révén értek el arra a fejlődési fokra, amelyen most vannak. Megnyugvással tölti el fürdőinket a tudat, hogy azon kívánalmakból, miket velük szemben orvosok és közönség méltán felállíthatnak, évről-évre többet tudtak teljesíteni s ma már ott állunk, hogy vagy 20 fürdőnk felveheti a legjobban berendezett nyugateurópai fürdőkkel is a versenyt.

Hisszük és reméljük, hogy a jövő szebb lesz, mint a 25 éves múlt, mert lehetetlen, hogy ez ország érdekeldése végleg el legyen zárva előlünk.

Egyszer kell csak annak telékn csillagnia és örökre lekötjük!

Egy mese körül.

A katori Baka György esete a nagykanizsai öreg Zalának fiatalos kirohanására adott alkalmat. Megtagadta önmagát. Szakít a mulattal. Már nem rokonszenven a Muraközben, a muraközi illirizáló papok, azaz Lajtmann »állítólógos« hazafiatlan cselekedetei ellen küzdökkel s azzal fenyegetődzik, ha ezután is »alaptalan« vádakkal állunk elő, nem velünk tart, hanem rokonszenvével könnyen a »hazáruilók«-at árasztja el.

Nagyon sajnáljuk, hogy lapírsunk ezt a kijelentést tette. Egyrészt azért, mert a

»Akkor utánad megyek!« — s hangos zokogásba fullt.

Másnap reggel elvonultak a csapatok a Vág-podrágy várára szomorú napok következtek.

1526. évi aug. 29-én a magyar csapatok elpusztultak Mohácsnál. Ott veszett Balassa és Sulyoszy és a közemberek közül kettő kivételével mind.

A veszteség híre nemsokára elterjedt az egész országban.

Ilonka mindennap ott állt a várókán reggeltől estig, várta leste a visszatérő vitézeket, mert jeyese és apja sorsáról biztosan nem tudott.

Szeptember végén, egy nap reggelén, két ősszerongyolódott katonát kért bebecsajátást a várba. Alig ismerték fel a két katonát.

Az egész vár népe körülfogta a szájalmas kinézésű embereket és egész éjjel hallgatta a szomorú csata kimenetelét.

Ilonka is végighallgatta a katonákat és azután felment a vár fokára.

A hold fényesen világította a Manin hegység odalátzó őriási hasadékat. Ilonka odanézett, hol oly sok szép órát töltött Gézával.

Testében remegett és szíve erősen vert.

»Es ha ott maradok a vérmezőn, angyalom?« — sügta valami az agyongyötrt léleknek.

Akaratlanul is azt felelte: »Akkor utánad megyek!«

Felgrott a párkányra s egy pillanat alatt ledobta magát a mélységbe.

Reggel holtan találták ott, hol ma a kőszobor áll.

A nép azt meséli, hogy éjjelenként mély sóhajok hallatszanak a kőszobor belsejéből s ha a jámbor tót nép arra halad, kereszttel vet magára.

történet után csak mi leszünk a proskribált lap egyedül, mert hűséges legyvertársunk cserben hagyott. Másrészt azért, mert ezzel a tényével a Zala önnönmagával jött ellenmondásba. Hiszen Lajtmann ellen annak idején ő indította meg a »rendkívül heves hadjáratot«. Az ő hasábjain jelentek meg az első vádak. Ő hívta rá tulajdonképen figyelmünket a katori adminisztrátor üzemre s küzdött velünk azután is, hűségesen átvéve azokat a közleményeket, melyeket közvetlenül tapasztalatok nyomán a Muraköz esetről-esetre hozott.

De nem baj. Megküzdjük magunk is a harcot. Elég erősek a fegyvereink, hogy a Zala nélkül, vagy talán annak ellenére is, itt az ország határára réseu legyünk.

Azonban a Baka-esetből kifolyólag egy másik illúzióval is gazdagabbak lettünk. Azzal tudniillik, hogy a pécsi ítéletet illetőleg eddig abban a megnyugtató meggyőződésben voltunk, hogy a pécsi tárgyalás igazságunk diadala volt, most pedig az öreg Zala, aki a pécsi ítéletből kifolyólag ugyancsak dítrámbugokat zengedett februárban a muraközi magyarság diadaláról, most nem tudjuk minő impressziók, vagy információk alapján küldi, hogy a pécsi ítélet semmi, hogy minket, szegény vádlottakat, nem »ténybeli bizonyítékok alapján, hanem inkább érzelmi okokból mentettek fel. Kisüti tehát, hogy mi nem bizonyítottunk semmit, hogy tehát Lajtmann György hazafi, hogy Lajtmann magyarosít s hogy a pécsi esküdszéknek tulajdonképen minket, vádlottakat elmarasztalnia kellett volna, mert a főispán s a többi intelligens s nem intelligens tanuk vallomásai csak a személyes bosszú megnyilatkozásai voltak s hogy minket, vádlottakat, csak azért mentettek fel az esküdtek s bírák, mert belénk szerettek.

Ezek után nincs miért a Zalával foglalkoznunk. Aki véleményét ebben az ügyben, ily spontán, annyira megváltoztathatta, az igazán nem az igazság alapján, hanem rokonszenvi alapon ítélkezik. Hogy most is rokonszenvi alapon áll s rokonszenvével az »igazságtalanul meghurcolt« Lajtmann felé fordúl s hogy neki békejobbott nyújt, az az ő dolga. Megteheti, mert joga van hozzá. Meglehet, hogy a Baka György esete teljesen kiábrándíthatja. Ez a körülmény azonban a mi fellegásunkon nem változtat. A katori adminisztrátor felől most is az a véleményünk, ami eddig volt. Vigyázni fogunk rá, ellenőrizni fogjuk ténykedéseit s ha a Zala részéről, közleményeinket illetőleg, fölülbírálatalunk is, a muraközi illirizáló papok szereplését szóvá fogjuk tenni ezután is. Lehet hogy egyik-másik esetben »elvetjük« majd a sulykot, de az csak a harc hevében történhék meg. Miért ne eshetnénk ebbe a hibába mi is, amelybe az öreg Zala is nem egyszer esett, amikor oly pozitív hirdette, hogy Nagykanizsa törvényhatósági város lett, pedig most is r. l. város; amikor a nagykanizsai törvényszéki főügyész helyreigazító sorainak helyét kellett adnia; amikor a szelencei guvernánt ügyét szennázóivá tette, pedig meg sem történt s amikor a csáktornyai városi főjegyző ellen, egy toloncesetből kifolyólag, szenvedélyes személyes hajsztát indított s a végén alig mászhatott ki a hinárról, annyira agyonkomprommitálta magát alaptalan információival stb.

A Baka-eset tehát nem lehetett elég ok arra Tisztelt Laptársunk, hogy ellenünk

törjön s Cato módjára felénk harsogja: »A főbenjáró bűnök ostorozóitól némi alaposágot joggal megkivánhatunk«.

Simon Lajos táblabíró nyugalomban.

Majdnem négy évtizedre visszanyúló érdemdús működés után Simon Lajos ítélőtáblai bíró, a helybeli kir. járásbírószág vezetője, nyugalomba vonul. Nyugdíjaztatását kérte, mert áldásos működésével bőségesen rászolgált a nyugalomra, hogy fáradalmait kipihenje.

Simon Lajost már a 70-es években találjuk a helybeli kir. törvényszéknél jegyzői minőségben; mint albiró 1883-ban kerül ismét Csáktornyára, majd Perlakra történt áthelyeztetése után 1888-ban járásbírónak nevezték ki a csáktornyai kir. járásbírószághoz 1898-ban az ítélőtáblabírói címet és jellegét nyerte el.

Simon Lajos táblabíró csáktornyai működésével nagy érdemeket szerzett. Szaktudásával, lelkiismeretes buzgóságával, pontos-ságával s humanizmusával a vezetése alatt álló járásbírószágot teljesen átalakította, minden tekintetben mintaszerűvé tette. Az egészséges szellem, mely az ő vezetése alatt a bíróság falai közé beköltözöködött, megalapította a bíróság jóhírét. Ami pedig különösen nálunk, nemzetiségű vidéken, értékes auszci-pium, mert pontos és igazságos ítélkezéssel s emberséges bánásmódjával a bíróság nagyon is hozzájárult az idegenajkú muraközi népket a magyar állameszmébe vetett rendületlen hűségéhez.

S ez Simon Lajos vezető járásbíró érdeme, aki a néppel való közvetetlen érintkezése okából nemcsak horvátul tanult meg, de a néppel szemben minden hivatalnoktársá részéről humánus bánásmódot is követelt s ezt kötölte a járásbírószág személyzetének lelke a búcsúzás utolsó percében is, amikor nyugdíjaztatása előtt szabadságra távozott.

Simon Lajos táblabíró május 31-én távozik ugyan a járásbírószág kötelékéből, de termékenyítő szelleme ott marad a hivatal falai között. Beleplántálódott az minden egyes alkalmazott szívébe. Nemcsak az ő tiszteletreméltó, puritán, kedves egyénisége gyökeredzett meg a szívekben, hanem az ő nemes intenciói is, melyek az igazságszolgáltatás javára kiirthatatlanul öröklődtek át azokba.

Mi a magunk részéről szeretettel emlékezünk meg a visszavonulás alkalmából Simon Lajos nyugdíjaztatásáról, azzal az óhajjal, hogy a jól megérdemelt nyugodalmat, a város polgárainak szeretetétől körülveve, a Mindenható jóvoltából, minden tekintetben az emberi kor legvégső határáig zavar-talanul élvezze!

K Ü L Ö N F É L É K.

Bús dalt zeng már a csalogány...

Bús dalt zeng már a csalogány
Szívcsákgató nótát...
Utólsó zong... tán ma este
Zengi el búcsúját!

Oly búsom, oly fájdalmas
Dalokat énekel...
— Együtt érek a bús dalnok
Köszög szívvel.

... Kis dalnokom! ... bús csalogány!
— Búcsúdalod zenged?? ...

Az én szívem is szomorú...
Olyan, mint a tied!!

— **Kitüntetés.** Ő Felsége a király, személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Simon Lajos ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott csáktornyai járásbíróknak sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a Ferencz József-rend tiszti keresztjét adományozta.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Szalmay József, a csáktornyai járás főszolgabírájának édesanyja, Szalmay Józsefné, szül. Kerchelich Mária f. hó 11-én, 78 éves korában Zalaegerszegen elhunyt. A megboldogultat f. hó 12-én temették el. Nyugodjék békében.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter, saját kérelmére, Samuely Ottó csáktornyai kir. járásbírói törvényszéki bírói minőségben a nagykanizsai kir. törvényszékhez helyezte át. Értesülünk szerint az áthelyezés csak ideiglenes s Samuely Ottó bíró rövidesen visszatér a helybeli járásbírói székhez. Ezért az áthelyezés tényét a mielőbbi való visszontlítás reményében hozzuk nyilvánosságra.

— **Esküvő.** Hábel Kálmán rahói m. kir. állatorvos oltárhoz vezette e hó 17-én délután Zrinyi Kornelt, néhai Zrinyi Viktor csáktornyai kereskedő leányát. Az esküvőn mint tanúk Polesinszky Emil áll. isk. tanító és Zrinyi Károly áll. tanítóképző intézeti igazgató szerepeltek.

— **Tanfelügyelői látogatás.** Szirmai Miksa kir. tanfelügyelő a múlt héten pénteken és szombaton Csáktornyan tartózkodott. Szirmai Miksa kir. tanfelügyelő ezúttal nemcsak iskolákat látogatott, de vizsgálatot is tartott. Az új választói törvényből kifolyólag ugyanis a helybeli áll. elemi iskola VI-ik osztályának évváró vizsgálatán előlkölt. Az iskolalátogatást különben pénteken reggel kezdte meg a helybeli áll. tanítóképző-intézetben s befejezte az állami polgári fiú- és lányiskolában szombati délelőtt. A kir. tanfelügyelő mindenütt megelégedettségének adott kifejezést a látottak felett.

— **Központi választmány.** Zalavármegye törvényhatósága legutóbb tartott gyűlésén az újonnan megalakított központi választmányba a csáktornyai kerületből Tóth Istvánt, Wollák Rezsőt és dr. Zakál Lajost választotta be.

— **Pályázat.** A murakirályi segédjegyzői állásra pályázatot hirdettek. A kérvények május 25-ig a perlaki főszolgabíróhoz nyújthatók be.

— **Internátus.** Mint örömmel értesülünk, a kultusz-kormány fontos intézkedésre határozta el magát. Ugyanis 44465 sz. rendeletével értesítette a csáktornyai áll. polgári iskola igazgatóját, Patalki Kálmánt, hogy a vezetése alatt álló fiúiskolát internátussal akarja ellátni s utasítja, hogy a létszámra javaslatot s ezzel kapcsolatosan költségvetést sürgősen terjesszen fel. Nagyhordeurji rendelet ez, mert elsősorban a muraközi falusi gyermekek iskoláztatásáról van itt szó, akik, hogy tanulmányaikat folytassák, itt ingyenes ellátásban fognak részesülni. Ez a rendelet a Cziril apostolok aknamunkáját van hivatva egy csapásra agyonütni, mert ha az internátust felállítják, senki fia nem mondhatja, hogy a muraközi horvát szülők kénytelenek gyermekeiket Horvátországba adni, mert magyar részről ebben a tekintetben támogatásban nem részesülnek.

— **Allandó mozi.** A múlt héten a Heinrich-féle moziban vasárnap a moziprimadonna dráma volt soron a főszerepben Asta Nielsennel a szokásos hatóság beállításával. Megelőzte egy Hieverpooli lövésznyelvétele,

követte a Gyermekecsiny vígjáték. A közönség kitűnően mulatott. — Szencziócs előadás volt a csütörtöki, amikor A levegő királya című öfelfvonásos, 1800 m hosszú, egészen színes filmet mutattak be. Aeroplan versenyzett a darabban autóval és expreszvonattal s körülörpülte az Eiffel-tornyot, a lezuhanás félelmetes perceit előidézte. — Érdekesek voltak a darabban Carell tanár antoniamai kísérletei. Végén a tangókirályné táncában gyönyörködhetett a közönség. Az érdekes esztétai közkedveltségnek örövendő Maxi hődiátsái fejezték be. — Ma Psylander-előadás lesz. A szerelmeskedés drámát adják.

— **Fagyos szentek.** A gazdák rémei, a három fagyos szent: Pongrácz, Szervác és Bonifác, hála Istennek minden veszedelem nélkül elmúltak fejük fölül. Zsófia is szelíd volt, nem haragudhatnak rá a gazdák. Az igaz, hogy komisz időjárás kíséretében jelentek meg a fagyos szentek, de ezen túltehetjük magunkat valahogy. Hátra van még Orbán, de reméljük, ez sem lesz külön legény a többi mumusnál.

— **A gőzgépközelők és gőzkazánfűtők** legközelebbi képestői vizsgái f. évi június hó 7-én fognak megtartatni a városi villanytelepen (Flandorffer-utca 4. szám.) A kellően felszerelt kérvények a ker. Iparfelügyelőséghez címzendők Sopronba, (Deák-tér 8 szám.)

— **Részeg ember a sárban.** Minden hetivásár megtermi a maga részeg emberét; de az elmúlt hetivásár annyira kikészített egy atyafit, hogy az Erzsébet-téren járó-kelő publikumnak valóságos látványosságot, szórakozást nyújtott. Tudniillik annak a publikumnak, akinek izlésével össezefér, hogy holt-részeg emberben gyönyörködjék, amint állat módjára ott fetreng a sárban. Minthogy az efajta látványosság kezd naprendben lenni, nem ártana, ha a hatóság egyik-másik korcsmárosra reálolvassná a kihágási büntető törvénykönyv erre vonatkozó §-át, s így eszükbe hozni, hogy a részeg embernek italt ne szolgáltatassanak ki.

— **A ligetvári választók.** A Ligetváron fogantatosított összeírás szerint a ligetvári körjegyzőség területén jövő évre 156 választópolgárt irtak össze. Ligetváron van 89, Henisfalván 26, Drávafüreden 25, Drávasiklóson 16 leendő szavazó. A szaporodás az ideai szavazókkal szemben 18. Ez a szám az irni olvasni tudókkal, akik csak ezután lesznek vizsgálatot, esetleg vállozhatnak.

— **Népoktatási Kérdések.** Kétségtelen, hogy népoktatásunk igazi közérdeke: hiánytalan és fennakadás nélküli közigazgatásának biztosítása. E fontos és nagy jelentőségű cél szolgálására hivatott Gyerkes Mihály székelyudvarhelyi áll. ig. tanító »Népoktatási Kérdések Kiadványtára«; melynek megjelenése alatt álló és árjegyzékében részletesen ismertetett kötet könyvei: A Tanítók Illetményei; A Népiskola Tanulmányi Rendje; A Népiskola Adminisztrációja; Tanítói Államsegély Kérvény és Mellékletei; Óvodai Utmutató és Államsegély Kérvény; Társadalmi Tevékenység; Emlékeztető Haladási Napló; Népoktatási Kérdések: gondos utánjárással összeállított szakmunkák, mindenik világos és biztos utmutatást adó vezérfonal a népoktatás egyes részleteiben, ellátva mintafogalmazványokkal és a szükséges összes mellékleti nyomtatványi úrlapokkal. Igazgató-tanítók, iskolaszékek és gondnokságok, óvodai felügyelő bizottságok igen hasznos segédeszközöket, utmutatókat nyernek ezen kiadványok szükségeltető példányainak megrende-

lésével. Pártoló figyelmébe ajánljuk azokat az érdekelteknek.

— **Népesedés és egészségügy.** Az alábbi jelentése szerint a vármegye területén a népszaporodás a folyó év első negyedében 1387 lélekre rúg, amennyiben a három hónap folyamán 3983 gyermek született s 2596 egyén elhalt. Ez egyszer szaporodás terén az alsólandvai járás az első főnyí szaporodásával, miután a 438 főből álló születési esettel szemben az első évnegyedben csak 256-an haltak meg. A csáktornyai járás ezúttal a harmadik helyre szorult (184), megelőzve a perlatki járás által, ahol 134 főnyí szaporodás konstátáltatott. A halálozásra befolyással voltak a fertőző betegségek, melyek 53 gyermeket szőlőttak el a más-világra. Így a roncsoló toroklobnak 16, a hasihasnyálmáznak 5, a vörhenynek 25, a kanyarónak 7 gyermek esett áldozatul. A trachomás betegeknek vonatkozólag az elsőfokú közegészségügyi hatóságok odautasítottak, hogy a trachomások nyilvántartása és gyógykezelése tekintetében a kényszergyógyítás elrendelésére és a mulasztók megbüntetésére vonatkozó rendelkezéseket erélyesen hajtsák végre.

— **A »Vasárnapi Ujság«-nak ritka szenzációja van:** közli gróf Andrassy Gyula korfai, albániai és montenegrói utazásának képeit, melyeken a gróf a német császár társaságában van. A képeket gróf Andrassy Gyuláné készítette. A bajor király látogatása sárvári birtokán, gróf Vay Péter czikke s képei Annamból, ötödik világkörüli útjáról, a balatoni vasúti baleset, a Margitsziget feltöltése, az új akademitikusok, Pasquier báró légi mutatóványai, a tiszafüredi Kosuth-szobor leleplezése, stb. adják az érdekes és szép képek gazdag anyagát. Szeplőrománi olvasmányok: Kaffka Margit regénye, Zöldi Márton novellája, Vértessy Gyula verse Schöpflin Aladár színházi cikke, Lagerlöf Zelma regénye s a rendes hetil rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negydekre öt korona, a »Világkrónika«-val együtt hat korona. (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4.)

— **A vásárok ellen.** Több vidéki ipar-területet azzal az indítvánnyal fordult az ipar-területek országos szövetségéhez, hogy ez indítson akciót a fölöslegesnek tartott országos vásárok intézménye ellen. Első sorban arra irányult az akció, hogy a kereskedelmi kormány ne engedélyezzen újabb országos vásárokat. A szövetség tanácsa úgy határozott, hogy még mielőtt a kívánt akciót megindítaná, felkéri véleményadására a vidéki városok ipar-területeit. Ennek megfelelően kérdőíveket szerkesztettek. Ezen az iven az első fontos kérdés, hogy a mai vásárok mennyiben tartották meg csak a kereskedelmi szerepüket, vagy teljesen fölöslegessé váltak-e? A többi kérdés azt kívánja tisztázni, nem válnak-e hátrányára a letelepült kereskedőknek az országos vásárok és vau-e megfelelő haszna a vásároknak való részvételének? Az akció megindításának ügyét a kérdőívek beérkezéséig felfüggesztette a szövetség.

Szerkesztői üzenet.

G. Gy. Egergáz. Horváth Béla Petőfi fordítását megkapjuk a közönség róla beküldött ismertetését és mű-bírálatát. Annnyira nagyfontosságúnak tartjuk Horváth vilálgazdasági értékesnek, nemcsak vállalkozása de a fordítás műteréke szempontjából, hogy magunk is megírtuk volna a könyvet. Így azonban, hogy az ismertetést Öntől kaptuk, annál értékesebb az, mert az Ön szakavatott lelkes recenzója igaz képet nyújt Horváth könyvéről, melyről a számoltató magyar napi és irodalmi sajtó az elragadtatás hangján szól, mint olyan műről, mely szerző részére a Petőfi társaság díszes tásagát okvetlenül megszerzi. A horvát körök részéről tapasztalt animozitással szemben Horváth Béla megérdemelte, hogy irodalmi vállalkozása magyar részről jótételező támogatásban részesüljön. — A bírálatot jövő számunk hozza.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni, znanstveni i povučijlivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Prodajna ožna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fra računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Vekovečni mir i boj.

Vu Haagi svako leto se zideju iz čeloga svéta orsački delegatúsi, kakti poslaniki, da svrho toga imaju medsobom razpravu, kak bi bilo moći ljudstvo, orsage i vladare tak naravnati, da više nikada nebi imali medsobom krvne i žalostne boje, neg jedna medjunarodna komisiija ili jeden medjunarodni sud bi imal navék mednjimi pravicu izreći. Da ovaj cilj postigneju, najpredi traji ju se, da bi vladari prestali vnogo oružja dan, na dan skup spravljati i poleg toga na hiljada milijunov stroška na preteršen puk metati. Kak ov cilj postigneju, drugi cilj jim to bude, da svaki vladar od leta, do leta nekaj soldačije odpusti, tak dugo, doklam svaki samo toliko bude imel pod oružjem, koliko mu je izbilja za domaći mir potrebno.

Svrho toga je odredil kultus minister, da po skolah svako leto majúša 18-ga decise mora raztolnaciiti, kaj je boj i kaj je mir?!

Tak budem probal i ja raztolnaciiti, kakvi boji i zakaj su bili ovi boji zadnje dvajsti lét. Dosta je toga bilo. Evo:

- 1894. khina—japanski boj.
- 1896. abesinia—taljanski »
- 1897. turski—grčki »
- 1898. španjolski—amerikanski boj.
- 1899—1902 bur—englezki »
- 1900. europa—khinezerski »
- 1903—5. ruski—japanski »
- 1911—12. turski—taljanski »
- 1912—13. balkan—turski »
- 1914. boj med Severnom Amerikom i Mexikom.

Pak dabi još toliko njih bilo iz čistoga

srđca moremo reći, da je vu ovim poslu narod svekšom strankom nedužen, jerbo je nē zahtēval boja. Pred bojom je niti nē znal, da na skoroma boj bude. Ako bi pred bojom na votum bili dali, segurnu da bi vekša stran na mir bila votizirala. Kad pak da potlim su već jedni tak volu i veselje dobili k boju, da su bez zapovedi se vu službu javili, kakti dobrovoljaci.

Dakle i takvi su išli krv prelēvat, koji nebi bili morali. Išli su samo zvrho toga, da neprijatelju moreju kvar napraviti. Ali kak se zna, prvi su itak oni bili vu ognju, koje bi orsag najbolje nugal, jerbo su najmlajši, naj jakši i naj zdravši. Šbog časa su bili ovi boji, taki budemo vidli. Idemo poredu:

Zrok je bil 1894. boja Korea, koja malo stanovnikov ima, ali stēm više svakojačkoga naravnoga kinča. Stoga su ravno tak khinezerski mandarin, kak i japanski bogatúsi šteli vleći skim vekšega hasna.

1896. Zato je moral vu Afriki boj biti, jerbo taljanski špekulanti velikoga hasna su čutili odonut. Vu ovim boju je čelo taljansku vojsku Neguš vlovil.

1897 je zato vudril vun boj, da po jedinim otokah, najbolje pak na Krēta otoku vtekali su se mohamedanski i kršćanski velikaši, šteri bi bolje mogel mirno ljudstvo cecati.

1898 leta Severna Amerika je već dugo vremena špekulirala na one otoke, koje je Spanjolska zemlja imala vu rukah. Amerika je previdla, da Spanjolska se nemore s njom boriti, lépo je k sebi prekopila španyolske otoke.

Tak je napravila Englezka 1899-ga leta sa buri. Podsiloma jim je zela onu

nezmerno polje, gde su buri diamanta, zlato i srebro kopali. To je bil zrok boju.

Europa je zato vodila 1900-ga leta boja proti khinezerom, jerbo khinezerska gospoda nē su mogla već premirnoma gledati, kak sve kaj je lepšega i bolšega sve vun odide iz orsaga i sve kaj je za tamošnji narod smrt, sve vtemeliju, kak naprimer opiuma, žganicu i t. d.

1903—5-ga leta, kak to Kuropatkin ruski general očivesno piše, zato je moralo toliko ruskih i japanskih junakov krv preljeti, jerbo ruski bankari, koji su i vu cesarskim dvoru podporu imali, vu Korea su si šteli žepe naphati s onami, šumami, koje su već japanom vu rukah bile.

1911-ga leta je zato moral boj biti, da mesto turskoga baše taljanski tergovci oguliju tripolitance.

1912-ga leta pak vu ime križa su počeli boja balkanci proti turčinu, tajni zrok pak je to bil, da bi svaki balkanski vladar skim više mogel doli včehnuti od turskoga orsaga. Potlam su skazali, da to je bil zrok, kad su medsobom se zgrizli.

Zadnji boj pak sad traje vu Ameriki. Zrok je i tomu boju dosta smēšen. Jeden predsednik se neče drugomu podložiti, dakle mora boj biti i nezumno ljudstva krv preljeti, jerbo su dva takvi, koj bi svaki vredneši rad bil.

Nesreća je boj onomu koj ga zadobi, ali još vekša nesreća je za onoga, koj ga zgubi. Jeden zadobljeni boj, nigdar nemore takov aldov i blagostvo biti na narod, kakvo prokletstvo je jeden zgubljeni boj.

Narod današnji vrēme već nē zahtēva boja, jerbo je već sdavnja previdel da stoga jako maloga hasna, stēm vekšega kvara ima.

Prispevost od življenja hardjavoga brošća.

(Dalje.)

Vu hizi poleg obloka stoji stol, na stolu gori sveća, na proti stolu, kre stene, je postela, i poleg nje stolec. Na posteli leži bledi muž, na stolcu pak sedi mlada žalostna devojčica, koja verno dvori betežnomu mužu. Sudil sam, da to mora biti njeni otec. — Poravna mu postelu, briše mu oznojenou čelo, tira muhe od njega, i dava mu iz žlice nekakovu pijacu. Po hizi hodi mladi muž, pogledne sada i sada betežnika, pak pomaže dvorkinji, kada je trebalo. No, velim, sam pri sebi, ljudi itak nisu tak naopadni, kak sem si ja mislił. Pripravlam se, da bi zaspal, onda pak doleti stiha debelo gledača plica, pak si sede na svrž blizu mene. Trmno gleda nekaj časa vu svetli oblok, bršćas nju je zavzela svetlost.

Zatim pak žalostno začne klivkati: čuk! čuk! čuk! Devojčica pri betežnikovi posteli se ogledne, betežnik, koj je to videl, nasmeje se. Zatim su se nekaj spominsli, pak nisem mogel razmeti, kaj. Čuk jeden čas gleda svetlost, nekoliko put začuka,

zatim pak pogledne okolo sebe te začne prav mirno dušno hrustati brošće. Ja sem vre malo zadremal, i zatrdil, kajti je bila noć jeko hladna kada pak vidim, kaj se godi s pajdaši, prevzelo me je tak, da je vu meni serdce tuklo, a nisem se mogel genuti. Povdam se vu osudu i čakam, kada dojde red na me. Nego čuk je imel na svoji svrži toliko broščov, da mu njih ni potrebno bilo iskat drugod po drevju. Nasiti se, začuka jošce nekolikokrat, zatim pak odleti. Dugo časa je terpeloe prvie, kak sem mogel zadremati.

Drugo jutro je sunce vre bilo visoko na nebu, kad se ja zbudim. Očem se nekoliko pretegnuti, ali sem bil ves tvrdi. Noćni hlad me je prevzel, zatim pak se me je jošce rosa prijela. Bil sem vu strahu, da nebi dobil trganje, ali strah moj bil je prazen. Čim topleše je prigrevalo sunce, tim bolje jesu mi se povračale moći, i kad polti spoznam, da se godi vsaki dan tako, — na jutro tvrdi i krepen, čes dan i na večer frizek i čvrst, — ni mi je delato to već nikakove skrbi. Prvie, kak se dobro okrepm,

prikrešeju zdveh stranih stare bez zobi ženice, pak se srećaju ravno pod orehom, na kojem ja čepim. »Bog daj dobro jutro! Bog daj, Bog daj! Obedve se ogledneju okolo sebe, kaj nebi gdo čul. Tej muž pak nebude dugo već čivkal tu nutri. — Bog mu daj dobro!« »Nebude ne!

Čula sem ovu noć, kesno vnoć se je glasil čuk. Gde za popevle čuk, tam ide već kraju.« »Je, tako je! Pak ne, da bi bil clovek praznoveren; kajbi!« »O, Bog začuvaj, kajti je praznovernost veliki greh; to samo ljudi tak veliju.

Muž pak vendar nebude već dugo tlačil trave.« Nato stupi na prag devojčica, koja je dvorila betežniku. Hm, hm! zakašla ženica, zatim pak druga, i veli: »Denes bude pak lepo!« »Lepo bude lepo! No, pak z Bogom!« »Srećno!« To mudruvanje me je jako zavzimalo; rad bi znati, jeli babe zaistinu kaj znaju. Nikad nisem imel volje na jednom mestu ostati dugo, ali odučil sem, da večkrat poglednem na ovu mestu,

Nekoji den vidim, kako betežni muž naslonjen na svoju čerčicu, dojde van, da

Niti onda je još ne potreban boj, ako bi nas toliko već bilo, da nas zemlja nebi mogla nositi i hraniti vu domovini, jerbo je puno lepše ako se nekoji zdigneju, ostaviju staro domovinu i idu posveto bolje mesto iskat.

Došlo je vréme, kad moramo zatapsati takve réci »slava vojski,« jerbo denes vojska ili oružništvo već nebi smelo sbog drugoga biti, kak sbog talov, razbojnikov i tolvajov.

Što i kad se bude čekal, da ova konferencija, koja svako leto vu Haagi derži raspravu, postigne svoj cilj, to je još Bogu vu rukah. Mi se samo tuliko radujemo ovi konferenciji, jerbo vidimo, da naj glasoviti-neši poglavari se zideju skup i oni probaju, kak bi bilo moći vekovečen mir napraviti.

Lépo, dobro i veselo bi bilo za svakoga, ako bi to skim predi mogli dokončati, jerbo za kratko vréme puk se bude zrušil pod velikim terhom.

Zakaj nelma zemlja dosta foszforkiselina?

Svaki gazda mora to znati, da silje se iz zemlje hrani, ako drugač nebi znal, vidi da pognojena zemlja vno go lepši plod doneše, kak ona, koja je već čisto scecana i više lét ne gnoja dobila. Opet i to odprto svedoči, da s gnojom za silje potrebna hrana dojde vu zemlju, od česa se silje lépo rezvija, vekši plod nosi, jerbo zadosta hrane more iz zemlje vun spiti i potrositi i ravno zato opet tak malo potrebne hrane ostane nazat vu zemlji, ako nebi povremenu sgnojom popravili zemlju, silje nebi moglo nikakov plod donesti.

Hrana, koja je tak potrebna za svakačke silje, vu stalnim gnoju se najde. Najde pak se vu četiri vrsti: nitrogén, foszforkiselina, kalisol i vapnu. Barem sa stalnim gnojom vno go hrane povrmeno nazat zemlji, itak smo né mogući tuliko stalnoga gnoja na zemlju spraviti vu kojem bi tuliko potrebne hrane bilo, kuliko je toga silje iz zemlje vun scecalo.

Ovu hranu samo tak moremo nazat domestiti, ako s vun stalnoga gnoja još i rudni gnoj ponudimo zemlji. Silje nemore jednako razdeliti po svojem tělo iz zemlje vun spitu hranu i poleg toga nemore vu

zroju, slami i listju jednako imati kalisol, foszforkiselinu ili pak vapnu.

Silje najviše káliuma vu listje i slamu položi. Listje i slamu pohranimo živinum ili pak za nastel ponucamo i tak vu listje i slamu položeni kálium opet na gnoj dojde, odovut pak nazat vu zemlju.

Foszforkiselina se nepoloži vu slamu ili vu senu, neg vu zrnje snajvekšom stran. Zrnje prodamo i poleg toga iz zemlje vun scecana kiselina više nedođe nazat vu zemlju. Ostane nekaj vu slami, ali kaj po ovim putu, tojest s gnojom nazat dojde vu zemlju, to je jako malo. Malo je još i sbog toga, jerbo živina skrmum pojedjenu foszforkiselinu na svoju potrebu obrne i nepusti tak sebe vun, kak naprimer káliuma. Ako sad marše prodamu ili naprimer mlěku ponucamo, opet smo sgnubili tak važnu stvar, kak je foszforkiselina.

One stvari koje neprodamo, kak je naprimer slama, seno, zelenakrma, repa, krumpir vno go káliuma imaju vsebi, stēm menje foszfora: poleg toga sa stalnim gnojom moremo zemlji povrnuti káliuma, ali nemoremo foszfora. Zato naše zemlje su svekšinom jako potrebne foszforkiselinu i zato nemoremo izversten plod dobiti, jerbo zrnje vno go foszfora potrebuje. Ako sad zemlji nedamo rudni gnoj, lahko se pripeti, da poleg vno go stalnoga gnoja nedobimo povoljen plod, po vremenu pak skorom nikaj, jerbo vu stalnim gnoju, jak malo foszfora se nalazi.

Jeden voz stalnoga gnoja nazat daje zemlji šest kil káliuma, dvē kil foszforkiseline i sedem kil vapna. Najviše foszforkiseline potegne iz zemlje pšenica. Jeden voz deteljice potegne tojest ponuca 18 kg. káliuma, 4—6 kg. foszforkiseline i 10 kg. 20 dkg. vapna. Ako iz jedne mekoti pokošenu senu na gnoj obrnemu, stēm gnojom kaj so káliuma tiče 12 i pol katasztralnih mekotih moremo zadovoliti: kaj pak se foszforkiselina tiče, samo dvē i pol katasztralnih mekotih. Ako nešči 75 katasztralnih mekotih imanja ima i stoga je samo dvanajst i pol mekotih senokoše, sad ako seno na gnoj obrne, čelo imanje, svih 75 mekotih dva-put more zadovoliti s káliumom. Opet vun

drugo jutro zbudim, začnem premišlavati, kaj počnem opet celi den. Vu tom premišlavanju dojdem do posledice, da nije dobro cele dneve samomu se klatiti, okolo samo za hranom; takvo življenje se mi je vidilo pre dugo časno, i zato odlučim se oženiti. Tak nakanim ili v snoboke, ali to je, budem li gde našel prilicu zaručnici. Zatim se nagne doli proti meni hrastova vejica, i žnje prilize na moj list hroštica.

I tej čas smo bila muž i žena. Onda je doletela trupa vran. Nekaj njih je selo na jedno drvo, nekaj pak na drugo, a nekoliko njih takaj doleti na hrast, i jedna sede ravno poleg mene. Ja se vu svoji sređi jako nebrigam za nju, ali vrana stegne šnjak, odpre klun, i moje žene nega već. Od žalosti i straha omedlejem, i opadnem iz hrasta. Toje bilo moje oslobodjenje.

Oletics Mátyás.

(Drugiput dalje.)

scecano foszforkiselinu samo jedno tretju stran moremo stēm nazat povrnuti.

S marhum takodjer čuda foszfora zememo vun iz gospodarstva. Naprimer sa jednim 500 kg. žmehkim marštom jedno kilo káliuma, deset i pol kg. foszfora i deset kg. vapna. Ako sad vezda znamu, da zrnje nemore bez foszfora zrasti, znamo nadalje, da vu stalnim gnojom nega dosta foszfora, onda i to moramo znati, da zemlji stakvim rudnim gnojom moramo napomoć biti vu kojem je dosta foszfora; to pak je superfoszfát, od kojega smo već tuliko pisali. Tak dugo nebudu naše zemlje pšenice rodile, doklam je tak nebudemo gnojili.

Buna vu Albaniji.

Iz balkanskoga boja je dobro nam poznato Essad baše ime. Essad baša kad je previdel, da slobodne Albanije nemore on knez biti, vrlo se je trsil, da barem prvi minister bude. To je postigel, Vilmos kralj ga je imenoval za soldačkoga ministra. Vu ovim položaju opet je smirom špekoléral, kak bi mogel Vilmos kralja iz tronusa preterirati i on kakti čelo Albanije naj glasovitiši i najbogateši baša i gospodar tronusa prekrbeti. Poleg toga po tajnim putu smirom je soldaciji nabiral i zadno vréme već je vekšega serega i jakšo vojsko imel, kak kralj.

Vilmos kralj néje to s dobrim okom gledal, přém kad su mu v pondeljek na glas dali, da Essad vu svoju palaču je nekoju stotin oboruženoga albancu skríl. Odmah je od taljanskih i od naših ladjih za pomoć prosil. Iz taborskih ladjih su zurnu poslali vu Durazzo nekoju stotin marinero vu pomoć kralju, da ga braniju nje-ga i njegvo familiju. Čelo noć je vu kraljski palači razprava bila i nazadnje odredil je kral, da Essad bašu iz službe vun spusti.

V tork vu zorju jeden hollandski oficir i jeden činovnik odnesli su ovu odluku kralja Essad baši. Dva poslaniki zahtěvali su od baše, da odmah naj odpusti svoju gardu, oružje pak naj odmah přék da vladi. Doklam je to trajalo, međunarodne kompanije zavzele su vultice i naproti Essad bašovi palači su štuke i mašinpške nastavili.

Kad su oružje šteli odnesti iz bašove palače, baša je svoji gardi zapovedal, da naj neda iz ruke oružje, neg se naj prepjavlva, da branila bude palaču. Garda je posluhнула i za kratko vréme čeli boj se je započel med gardom i med kraljskom soldacijom. Garda je počela strělati na vultici stojećé marinere i albance. Ovi su opet odmah počeli nazat strělati na palaču. Vu ovim boju više mrtvih i rajenikov je ostalo na lice mesta.

Ponoči nastavljeni štuki počeli su bombe pušćati na palaču, palaču su na pol zrušile bombe. Sad je baša previdel, da to nebude nikakva šala, porinul je vun belu zastavu, zlamenje da se preda i oružje doli dene. Ostrak—magjarski i taljanski marineri su vlovili bašu i odtirali su ga vu kraljsku palaču. Baša je generalsko opravu imel. Kad je puk na vultici spazil bašu, počel ga je na glas psuvati. Veliko veselje je vu Durazzo varašu i samo za dugi čas se je narod pomiril.

Kralj je Essad bašu přék dal međunarodskim marinero, koji su ga scělom familium na »Szigetvár« svano taborsku ladju odtirali i tam zarestěrali.

Kak novine pišje velikoga buntovnika

se navziije friškoga zraka. To se ponavlja sve večkrat, i muž je čim duže zdravesi.

— Opet jesu se zisle ženice. »No, muž pak se je itak zvrátil!« »Aha! Ni ga je izćukal ćuk; Gdo bi anda veruval takvim vragulijam?« To su same vražarije! »O, zaistinu same vražarije!« Tu se nebudeš iz mudril, si mislim, poglej rajši jošće kam drugam, i odtelim dalje. Letim sim, letim tam, i živim tu bolje, tam huje, kak se mi je gde trefilo, vendar su mi tekli dnevi jako friško. Ovdme napastuje taj neprijatelj, a tam mi ide kakov drugi na življenje.

Vu tom času pak takaj spoznam, gde dojdem do bolje hrane. Najbolši je hrast. Kajti pak hrasta nega povsud, zeludec pak se oglašuje večkrat, treba se sestí takaj na kakvo drugo drvo. Za hrastom mi je najbolši divji kostanj, zatim javor, oreh i sliva se mi takaj nevpirata. Ako ga ni toga, grize se i drugo, samo lipa i gacija mi nejde po leki; takaj marulica mi nikaj nediši. Lepoga jednoga večera, si sedem po veselom brenčanju, z mnogimi pajdaši na košnati hrast. Tam se navečerjam i zadremiem. Kad se

više nebudu u Albaniju pustili i u Taljanskim orasga bude se moral nastaniti. U čeli Albaniji je veliko veselje, svrha toga, da je Vilmos skazal svoju moć i pokazal, da je on kakti kralj itak jakši od najglasovitijesega i bogatesega baše. Veseliju se, da su iz orsaga vun pretirali onoga, koj je uvěk tam nemir i buntú delal i navěk spekoléral, kak bi mogel on albanski knez biti.

Essad baša u Brindisi bude stanúval. Porušeno palaču su previzitérali i za dvě kište svakojačkih listov i pisma su našli, koja jako kompromitiraju bašu. Essad baša na Szigetvár ladji podpisati je moral jednoga kontrakta, u kojem se zavezuje, da više nigdar nebudu u Albaniju stupil i više nigdar se nebudu u albanske posle mešul.

Essad baša na Szigetvár ladji je tak sgovoril, da najpredi u Nápoly hudo isel, odonut u Rim i onda u Brindisi se bude nastani.

Po čeli Europi sad tak misliju, da stēm mir bude nastal u Albaniji i više nebudu snjom vladari tak vnožina posla i stroška imali.

KAJ JE NOVOGA?

— **Zakal je ženu.** V sředu predpoldan Lerant József soštar v sřdce je vpičil ženu, koja je taki vumrl. Ženska je poleg velike grobjanščine nē štela sa mužom živet i svrha toga ga je ostavila i ođišla je u Budimpešt služit. Muž je opet ne mogel bez ženske živet i ođišel je zanjom. Ženska se je jako presenetila, kad je svojega muža spazila. Muž ju je lépo počel prositi, da naj ide nazat k jemu, ali ona kak je već svojega muža poznala, nēje štela svoje dobro mesto ostaviti i nazat iti muke trpet k mužu. Muž se je rezrdil, zel vun noža i predi kak bi bila pomoć došla, zakal je žensku. Krvoloka su zaprli.

— **Stekloča.** Iz Kecskeméta pišuju, da Farkas László deset lét staroga dečeca i brata Farkas Istvana pred nekojimi tjedni je stekli pes zgrizel na polju. Roditelji su nē skrb zeli i poleg toga manjši dečec Farkas László minuci tjeđen je ostekel. Dečeca su u Budimpešt odpeljali, ali već ga nē bilo pomoći, siromak med velikimi mukami vumrl. Pottam su pozvedili, da je dečec mater na ruki vgrizel. Mater i drugoga dečeca su u špital spravili i tam je proti stekloči budu včepili.

— **Koj je nē poznal kralja.** Iz Madrida pišuju, da minuci tork Alfonz kralj u civilski opravi se špinciral u kraljskim vrtu. Jeden soldat, koj je nē poznal kralja i ravno je na straži bit, prijel je kralja i na nikakvo prošnju nē ga štél pustiti neg ga je ođtiral u kasarnu. Kralj se je pottam dobro smejal dogodjaju.

— **Zaljubljeni.** Vu Kenderés občini poleg Szolnoka Kovács András dobro stojičega gospodara sin strelil je svoju zaručnicu, onda pak i sebe. Dečka roditelji nebi radi bili dopustili, da si sin ravno onu pucu šeni, koju si je sam zebrał. Puca je na smrt rajena, Kovács András za par tjeđnov more ostavili špitala.

— **Koliko poždere?** Minuci pondeljek, tojest májusa 18 ga su po sveju školah razolnačúvali mali dečici učitelji, kaj je to, tekovećen mir i kakov hasen bi imel od toga orsag i svaki človek, koj je na svētu. Poglednemo samo, koliko poždere jedno takvo strašilo, kak je vekša laborska ladja.

Pogutne dvě sto selskih školah, deset pučkih sanatorijumov, deset veliki špitalov, deset špitalov samo za decu, deset zavodah slēpih, deset zavodah glubih i nēmih, 10 zavodah bedakov, sto občinskih knjizaric, 100 težakih knjizaric, velike kanale, koje bi svavnja bili morali skopati i prekojih deset jezer ljudstva dvěsto danov bi imalo službu. Još bi ostalo dvajsti i sedem milijunov skojom svotom bi se ove škole i tak dalje zanavěke mogle podpirati i gori sdržavati. Stoga se vidi, kaj košta on mir, kojega na pučkinih špicah moramo držati.

— **Sto žaklov zlata.** Helmann Lloyd paroladja iz Brindisi sto žaklov zlata je u englezki vřednosti dopeljala, da u London pošleju veliko vřednost. Prék noći su u jeden magazin spravili žakle. Tolvajsi su nekak to pozvedili i šteli su u magazin vđrti, gde je kinč lezal. Već su veliko luknju napravili vř stěnu i skorom su već prék stěne vđrti, kad je straža spazila i odmah prijala i u rešt zaprli. Siromaki nē su imali sreću.

— **Zagiftala je sina.** Valjkó Jánosné sto kurun je dužna bila svojemu sinu. Da nebudu morala povrnuti sinu peneze spekla je slivami kakve kolačece i u slive je predi fosfor zvanoga gifa nametala. Kad je sin od meše dimo došel, dobro se je najel, ali za kratko vrěme veliko zlo mu je prespelo. Vu velikaj mukah je do jutra vumrl. Žensku su žandari prijeli i sudu prék dali. Stara baba sve taji, ali svedoki proti njoj svedočuju.

— **Med labodanjom.** Izversten vucenik je bil vu Marosvásárhelyu Glüch József. Mladi dečko u nedelju popoldan veselo se je labodoval svojimi pajdaši vuni na gmajni. Létala je laboda sim tam i jendenput samo zeme vun iz žepa mladi Glüch revolvera i pred semi se je vu glavu strelil. Odmah je vumrl. Zakaj se je skončal to nišči nezna.

— **Inuž kakti krvolok.** Iz Arada pišuju minuci pondeljek vu Kulmer Mihajlovi štampariji Fejérdi Lipót pedesetčetiri lét star dečic zaspal je Karikás Samu inuša. Petnajst lét star dečec počel se je deticom pregovarjati Fejérdi je svrha toga inuša plusnul. Karikás Samu pograbil je nato jeden špičasti nož i tak je vpičil dečica, da je predi vumrl, kak bi doktorska pomoć bila došla. Krvoloka su zaprli.

— **Beštialna mati.** Kecskés Róza devetnajst lét stara kelnerica pred nekojim danom na svét je porodila vu budimpeštinski kliniki jednoga zdravoga dečeca. Dete je pottam zadavila. Nećimurnu mater su odmah zaprli.

— **Zaklala je muža.** Veliki pijanec je bil Sándor Kovács János mogyoródsi foringas. Od jutra do večera je navěk vu křmci sedel. Včetrtiek na večer opet je jako pijan došel dimo k ženi. Vu pijanščini posvadi se je ženom i natukel ju je. Žena se sekirom branila i tak je vudrila muža po glavi, da je mrtev opal dolí. Ženu su žandari ođtirali.

— **Zakal je čerku.** Božók Mihály nagykátai gospodar pred dvěmi létmi sgubil je obedvė noge i ođpottam pobotaj je hodil. Drugo leto je mu žena vumrla i on je sam ostal s jednom nevoljnóm čerkom, koju je sam moral česati, vmvitati i oblačiti. To je zanjega velika muka bila. Minuci petek nevoljni človek noža je porinul u nevoljnu čerku koja je taki vumrla. Nesrećnoga člo-

veka su zaprli. Sad ga vizitiraju, ali je prepravi pameti.

— **Oběsili su ga.** Vu jednim amerikanskim varašu sumliju su zeli na jednoga négera, da je jedno deset lét staru pucu sbantuval. Négera su sbog toga vu rešt zaprli, ali ljudstvo se je tak sbunilo, da su négera zrešta vun dođirali, tojest silom ga ga vun zeli, i taki su ga oběsili. Takva parada je tam nikakva novina nē.

— **Cigani.** Bácsbodrogvarmegjinski Bács občini hataru vu jedni grabi strahovitno spikanoga i zřezanoga človeka su našli mrtvoga. Tamošnji težaki su spoznali mrtvu telo. To je Kolb József dorozslói stanovnik bíl. Pozvedili su, da nesrećni človek vu bližnji občini je posla imel i kad je proti domu išel, zišel se je scigani. Cigani su ga za peneze prosili i med tem toga tak spikali i zrezali, da je mioral dušu spustiti.

— **Apoštolski legatuši.** Rimotec papa je već odredil što bude novin kardinalske škeriake prék dal. Dr. Csernoch entergomzski hercegprimás od Mensignore Nardone, Piffel dr. becski hercegnadbiškup pak od Monsignore Barbini legatuša bude prék zal kardinalsko zlamenje.

— **Bakancs.** Naši dečki dobro znaju, koji su pri bakih služili, da niti podkaštigu su nē smeli druge bakancse nositi, kak komisne. Sad »Hadügy« zване soldacke novine pišuju soldackoga ministra naredbu, da od vezda svaki, koj na muštru dojde vu svoji obući slobodno rukuje.

— **Ođputoval je bajerski kralj.** Dva tjeđne se je vu Sarvaru zabavljaj III Lajos bajerski kralj, koj vu Vasvármegjiji lépo imanje i veliki kaštelj ima. Vnedelju podedzju su na čast kralju i obitelju lépi majališ držali vu bližnji šumi. S vun velikasov prék pet jezer ljudstva je nazoćnoga bilo Kralj i obitelj jako su se radúvali za zabavi. Kad je kralj na večer ob šesti vuri ođišel, najmlajša nadhercegovica se je tak spričavala: V sředu budemo nazat ođišli vu Bajersku, ali nē sveseljom!

Ođputovali su.

— **Koza.** Vu susedstvim Alsólendva hataru kozu je pasel Dokša József trinajst lét star dečec. Dečec je pospani bil i kozu je k drěvi prevezal, on pak se je pod drěvo legel i taki je zaspal. Za par vur mrtvoga su našli siromaka. Koza je okolo drěva hodila i medtem toga vojka se dečecu okolo šinjaka nanutala i zagutala.

— **Strěla.** Prék Alvinc varaša minuci četrtiek veliki viher se sđigel. Vu velikim vibru tri težaki vu goricah pod jedno sadovno drěvo su se stisnuli. Strěla je vu drěvo vudrila i sve tri je zaklala.

Stopram drugi dan su je mrtve našli. Svi tri su ožejeni bili.

— **Bojna porcija.** Vu Nemskim je korman odredil da čeli orsag s vun sve druge porcije jos jeden milijard moraju pod imenom »bojna porcija« platiti. Krupp vu Essenu veliku fabriku ima, gde se najglasovitijes štuki dēlaju. Sam bude platil osem milijun markov.

— **Birov.** Vu temesszlatinski občini birovi je dečke sirom štél rezitirati, koji su se ponoći smirum potepali i po vucihah bili i noćni mir bantúvali. Dečki su se proti birovu postavili i Muccu József svojim bratom zatukli su neđužnoga človeka. Krvoloka su zaprli.

Gabona árak. — Csienszita.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	26 00—
Rozs előrandó	Hrz	18 00—
Árpa	Ječmen	14 20—
Zab	Zob	14 50—
Kukoricza	Kuruza suha	14 60—
Fehér bab új	Grah beli	17 00—
Sárga bab	• zúti	16 00—
Vegyes bab	• zmesán	15 00—
Kendermag	Konopljeno seme	17 00—
Lenmag	Len	20 00—
Tökmag	Koščice	24 00—
Bükköny	Grahorka	16 00—

990/1914. sz. Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagykanizsai kir. törvényszék 1914. évi 2087/P. sz. végzése következtében dr. Kemény Fülöp ügyvéd által képviselt Nemsics Ignác javára 600 K s jár. erejéig 1914. évi április hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1100 K-ra becsült következő ingóságok u. m. lovak, szarvasmarhák, ól, futkozó kocsik, kukoricagörék nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverésnek a perlaki kir. bjbíró 1914. évi V. 246/1 sz. végzése folytán 600 K tőkekövetelés, ennek 1914. évi márc. 5-től

járó 6% kamatai 1/2% váltódíj és eddig összesen 132 K 77 f bíróilag már megállapított költségek erejéig Drávasszilason alperes lakásán leendő megtartására

1914. évi május hó 29. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbel ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik. 890

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu od najbolše vrsti

vapna.

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz naj-falešu cieniu. Koji treba cielei vagon dobi vapno čisto fal. Tržim takaj razcipana suha bukova drva i lapora na vagu.

Ujdonság!**Paganini hegedű-zongora**

a legnehezebb hangversenydarabokat művésziesen játsza.

UJDONSÁGI Mozitulajdonok! A gépész igen könnyen kezelheti a zenélő-gépet és a képekhez való darabokat választhatja. — Villamoszongorák, Orchestrionok, Phonola, Ducanola, 700 koronától feljebb. — Zongorák, pianinók, harmoniumok olcsó áron, részletfizetésre, jótállás mellett.

Helyettesít egy egész zenekart.

Szállodák, kávéházak, vendéglők, éttermek részére pénzbedobással. — Rövid idő alatt letörleszti önmagát.

SCHMIDT EDE CSÁKTORNYA.**ÉRTESÍTÉS!**

A leltározás munkájának megkönnyítése végett túlhalmozott árúraktáramat csökkenteném, miért is az alanti árakat

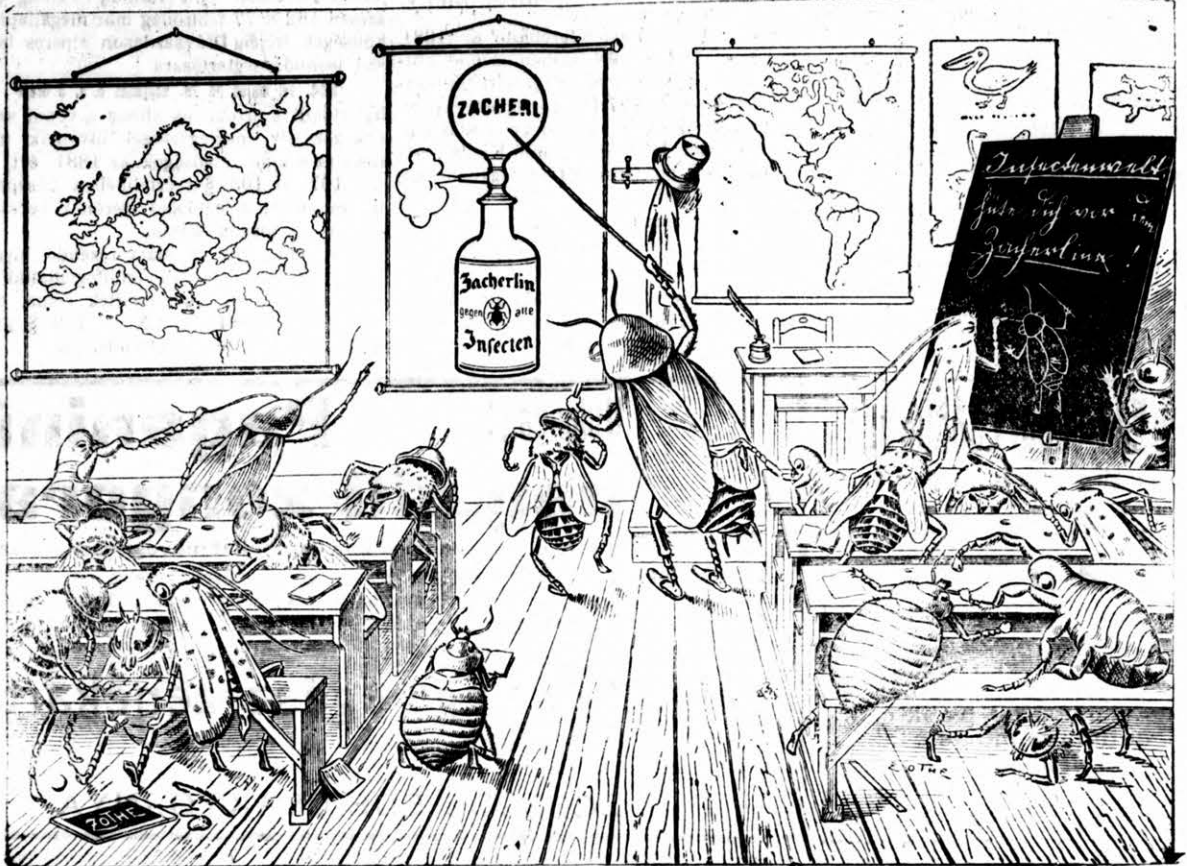
f. évi június 1-ig, igen olcsó áron eladom!

GYERMEKCIPIK	1— KORONÁTÓL FELJEBB
NŐI BŐRCIPŐK	7— KORONÁTÓL FELJEBB
FÉRFI CIPŐK	9— KORONÁTÓL FELJEBB
FEKETE NAPERNYŐK	2— KORONÁTÓL FELJEBB
SZINES NAPERNYŐK	3— KORONÁTÓL FELJEBB
NŐI INGEK	1-50 KORONÁTÓL FELJEBB
FÉRFI INGEK	1-80 KORONÁTÓL FELJEBB
BLOUZOK	2— KORONÁTÓL FELJEBB
HARISNYÁK	-30 FILLÉRTŐL FELJEBB

Továbbá utazókosarak, szőnyegek, keztyűk, sapkák, kalapok, csipkék, gyermekruhácskák. Szandálcipők 3 korona 60 fillértől feljebb. — Tisztelettel

BERGER SIMON, NŐI- ÉS FÉRFIDIVATÁRUHÁZA

NEUMANN S.-FÉLE CSÁKTORNYA NEUMANN S.-FÉLE
HÁZ, DEÁK-UTCA 6. HÁZ, DEÁK-UTCA 6.



Ennélfogva mindenki, aki valódi Zacherlint akar venni, nyomtatékosan, figyelemztetünk, hogy utánzaloktól, melyek utóbbi időben megtévesztően hasonló ívekben forgalomba kerülnek, az által óvakodjék, hogy pontosan Ügyeljen a »Zacherlin« névre.

A tisztességes becsületes kereskedő éhben ügyel arra, hogy ha vevője utólrhetetlen hatásánál fogva közismert »ZACHERLINT« kér, ne akasszon nyakába megtévesztő surrogatumot. Sajnos azonban vannak másféle kereskedők is.

64 C° hőfokával és radioaktivitásával rheumát, lechiást, izzadmányokat, csonttöréseket

Alkalikus thermájával hurutokat, gyomor-, cukor- és vesebajokat

Jódtartalmu forrásával gyermekbetegségeket, alkati bajokat és érrelmeszesedést

páratlan eredménnyel gyógyít Lipik-fürdő

lvó-, fürdő- és iszapkurák, diétás konyha, fürdőkkal egyesített penziórendszer.

Prospektust ingyen küld Lipik hév- és iszapfürdő igazgatósága.

Elsőrendű menyasszonyi ke-lengyék, összes fehérnemű árúk u. m. vásznak és asztalneműek legjobb minőségben és legolcsóbban beszerezhetők

Deutsch Lázár áruházában, Garazdin, Vetrovičev-trg 16. - Telefon 42.

Nagy választék szőnyegekben !!!

Petz Márton építész, Csáktornya

Építészeti iroda, vállalkozás és cementáruraktár. Földfel-mérések, legmodernebb rendszerű tervrajzok készítése, költségvetések pontosan, szolidan és olcsón teljesíttetnek.

„VATPROOF“ falszárító és betontömítő egyedárúsítása!!

SAVOY-SZÁLLODA BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRUT 16.

Modern szálloda, újonnan berendezve, légfűtés, hideg és melegvíz minden szobában, LIFT éjjel-nappal. RENDES SZIDOR személyes vezetése alatt. Egyágyas szobák 3 kor.-tól, kétágyas szobák 5 kor.-tól, fűtés, világítás és kiszolgálással. A szobák feltétlenül tiszták. Moszabb tartózkodásnál engedmény. Újonnan bevezetett pensiórendszer, napi ellátás 4 koronáért. Napi 3-szori étkezés. Havi szobák 40 koronáért.